

Příběh profesorky Dinary Soboly: Od prvních experimentů až k profesuře

5.6.2026 - | Vysoké učení technické v Brně

V prosinci obhájila docentka Dinara Sobola svou profesorskou práci na Vědecké radě Vysokého učení technického v Brně a 1. června byla jmenována prezidentem České republiky profesorkou. Její profesní dráha přitom nevznikala podle předem daného plánu - spíše se přirozeně vyvíjela spolu s jejím zájmem o experimenty, materiály a práci v laboratoři.

Dinara Sobola pracuje na Ústavu fyziky Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií VUT (FEKT VUT) a také na Ústavu fyziky materiálů Akademie věd ČR. S akademickým prostředím se seznámila velmi brzy. Ještě během studia na střední škole začala v sedmnácti letech pracovat na univerzitě jako technická výpomoc v laboratoři. Připravovala vzorky, starala se o laboratorní vybavení, leštila zařízení a učila se základům experimentální práce. Právě tehdy si vytvořila blízký vztah k laboratoři, který ji provází dodnes. Tyto praktické zkušenosti přirozeně vedly k jejímu následnému vysokoškolskému studiu na Dagestánské státní univerzitě. „Pro mě to bylo docela přirozené,“ říká a dodává: „Věda mě bavila odjakživa“.

Z Dagestánu do Brna: rozhodnutí na konferenci

Zásadní zlom v její profesní dráze přišel během odborné konference v Praze. V té době si aktivně hledala pracoviště, kde by mohla pokračovat ve vědecké práci. „Měla jsem vytipovaná tři místa,“ vzpomíná. Právě v Praze se setkala se svým budoucím školitelem, **profesorem Tománkem**, který konferenci Photonics Prague pořádal. „A bylo jasno,“ říká s úsměvem. „Jakmile jsem dokončila magisterské studium v Dagestánu, nastoupila jsem do doktorského studia sem, na FEKT VUT. **Klíčové pro mé rozhodnutí bylo to, že mi to umožnilo pracovat na lepším zařízení v oblasti nedestruktivní diagnostiky.**“

Přechod do českého prostředí s sebou přinesl i jazykovou výzvu. Přestože jsou si slovanské jazyky blízké, v odborné komunikaci pro ni byla – a stále je – jednodušší angličtina.

Výzkum: od optiky k chytrým materiálům

Ve svém výzkumu navázala na témata, kterým se věnovala už během studií, a postupně je rozšiřovala. Začínala v oblasti optiky, později se však zaměřila na pokročilé materiály s komplexním vnitřním uspořádáním – tzv. chytré materiály. „Zajímá mě materiálová báze pro nové typy počítačů a senzorů,“ vysvětluje. „**Materiály, které by svým uspořádáním dokázaly napodobovat strukturu lidských neuronů a našly uplatnění například v oblasti umělé inteligence.**“

Tyto materiály mají široké využití – uplatnění nacházejí v senzorech, čipech, detektorech i v oblasti medicíny a ukládání energie. „**Věřím, že jednou bude možné multiferoické senzory plně využít v praxi, zejména pro jejich vysokou citlivost, nízkou energetickou náročnost** a schopnost detekovat více fyzikálních veličin současně.“

Laboratoř jako každodenní realita

Práce docentky Soboly je pevně spjata s experimenty. Její laboratoř připomíná klasické chemické pracoviště: rukavice, zkumavky, lahvičky s látkami, míchání směsí a syntéza materiálů. Výsledné

struktury následně zpracovává pomocí 3D tisku a testuje jejich elektrické, mechanické i magnetické vlastnosti. „Syntetizujeme materiál, **vyrobíme dílek a pak zkoušíme, jak se chová** – například jak se mění jeho vodivost v elektrickém poli nebo jak mechanické napětí ovlivňuje magnetickou odezvu,“ popisuje. Část své práce realizuje v čistých prostorách výzkumného centra CEITEC VUT, kde působí také jako garant jednoho z přístrojů a má k dispozici nepřetržitý přístup k laboratornímu zázemí. Jak sama s úsměvem dodává, zatímco experimenty jsou radostí, jejich zaznamenávání už vyžaduje více trpělivosti: „Do laboratoře jdeme s úsměvem, k počítači už o něco vážněji. Ale když tu práci máte ráda, nakonec vás baví i to psaní“.

Mezinárodní spolupráce a osobní rozhodnutí

Výzkum docentky Soboly má výrazný mezinárodní přesah, zejména směrem do Spojených států amerických. Po dokončení doktorátu plánovala roční postdoktorandský pobyt na Washingtonské univerzitě. Jen několik měsíců před plánovaným odjezdem se však na japonském anime festivalu seznámila se svým současným manželem. Do Spojených států na výzkumný pobyt odjela, ale už tehdy věděla, že našla životního partnera. Po několika týdnech se proto vrátila do Brna, vdala se a založila rodinu.

Spolupráce s americkými partnery však pokračuje dodnes – prostřednictvím výměnných pobytů studentů a stáží doktorandů, i pravidelné účasti na mezinárodních konferencích. V České republice úzce spolupracuje jak s již zmiňovanou Akademií věd ČR, konkrétně s Ústavem přístrojové techniky, a také s Přírodovědeckou fakultou Masarykovy univerzity.

Za každým Úspěšným vědcem stojí trpělivý parták

Součástí jejího života je vedle vědy také rodina, včetně dvou malých dětí. Se světem vědy přitom zůstala v kontaktu nepřetržitě a návrat do práce po rodičovské dovolené byl velmi rychlý. Kariérní pauzu si naopak vzal její manžel. „Nejdůležitější je najít si správného životního partáka. Dá se říct, že naši životní partneři nás, vědců, mají svatozář – musejí zvládat naše výkyvy, když se experiment nepovede a my nad tím pořád přemýšlíme,“ říká čerstvá profesorka. A kde vznikají ty nejlepší nápady? „Často ve vaně,“ dodává s úsměvem.

Další zastávky: USA a Japonsko

Vedle výzkumu docentka Sobola také vyučuje předměty Fyzika pevné fáze a Fyzika v elektrotechnice. V nejbližší době ji čekají zahraniční cesty, **včetně krátkodobých i delších pobytů v USA v Jižní Dakotě a v japonském Kjótu**, kde se bude věnovat testování senzorů na bázi multiferoik.

Příběh docentky Dinary Soboly ukazuje, že špičková věda vyrůstá z dlouhodobého zaujetí, vytrvalosti a radosti z experimentu – a že cesta k profesuře může začít nenápadně, třeba u mytí kádnek už během studia na střední škole.

Související: [Od nanotechnologií po stavebnictví: VUT má 8 nových profesorů a profesorek - Aktuální - VUT](#)

Zdroj: [FEKT VUT](#)

<https://www.zvut.cz/lide/-f38102/pribeh-profesorky-dinary-soboly-od-prvnich-experimentu-az-k-profesure-d336174>